

Sygn. akt: I C 960/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Mrągowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

| | |
|-----------------|--|
| Przewodniczący: | sędzia Krzysztof Połomski |
| Protokolant: | st. sekretarz sądowy Milena Urbanowicz |

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2019 roku w Mrągowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w C.

przeciwko N. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) sp. z o.o.

z siedzibą w C. umowę darowizny z dnia 12 kwietnia 2018 roku (Rep. A nr (...)) w części dotyczącej przeniesienia przez I. L. na rzecz N. L. udziału 3/4 części w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej o powierzchni 0,1116 ha, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki (...), położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), przy czym bezskuteczność w/w czynności prawnej związana jest z przysługującą powodowi wierzytelnością wobec I. L. stwierdzoną nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 8 września 2017 roku sygn. akt I Nc 205/17 zaopatrzoną w dniu 1 grudnia 2017 roku w klauzulę wykonalności, zasądzającym na rzecz powoda od (...), (...) sp. jawna z siedzibą w M., I. L., K. P. kwotę 31.430,43 zł (trzydzieści jeden tysięcy czterysta trzydzieści złotych i czterdzieści trzy grosze) tytułem należności głównej wraz z odsetkami, kosztami procesu i kosztami postępowania egzekucyjnego do łącznej kwoty 37.350,17 zł (trzydzieści siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych i siedemnaście groszy),

II. zasądza od pozwanej N. L. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w C. kwotę 5.502 zł (pięć tysięcy pięćset dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje ściąganie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Mrągowie kwoty 1.515,47 zł (jeden tysiąc pięćset piętnaście złotych i czterdzieści siedem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt **I C 960/18**

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o.o. z siedzibą w C. domagała się uznania

za bezskuteczną umowę darowizny z dnia 12 kwietnia 2018 roku (Rep. A nr (...))
w części dotyczącej przeniesienia przez I. L. na rzecz N. L. udziału 3/4 części w prawie własności nieruchomości
gruntowej zabudowanej
o powierzchni 0,1116 ha, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki (...), położonej
w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz zasądzenia od pozwanej
na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podała, że przysługuje jej wobec I. L. wierzytelność objęta prawomocnym nakazem zapłaty w
postępowaniu nakazowym z dnia 8 września
2017 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu,
na podstawie którego I. L. została zobowiązana do zapłaty na rzecz powódki kwoty 31.430,43 złotych wraz z
ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 2.810 złotych tytułem zwrotu kosztów
procesu. Na podstawie tego tytułu wykonawczego prowadzone jest postępowanie egzekucyjne z wniosku powódki
przeciwko (...), (...) sp. jawna z siedzibą w M. oraz I. L. i K. P.. Powódka wskazała, że w tych okolicznościach darowizna
została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, bowiem prowadzone postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło
do jej zaspokojenia.

W odpowiedzi na pozew pozwana N. L. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz
pозwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

Podniosła, że przyczyną zawarcia umowy darowizny była kwestia uregulowania statusu nieruchomości po zmarłym
11 grudnia 2012 roku ojcu pozwanej M. L. i przystąpieniem przez pozwaną do kredytu obciążającego hipotekę
przedmiotowej nieruchomości. Nadto wskazała, że zadłużenie hipoteczne nieruchomości przewyższa jej wartość, a
zatem darowizna nie stała się przyczyną niemożliwości zaspokojenia się powodowej spółki.

Sąd ustalił, co następuje:

(...) sp. z o.o. z siedzibą w C. posiada wobec (...), (...) sp. jawna z siedzibą w M. oraz I. L. i K. P. wierzytelność w łącznej
kwocie 37.350,17 złotych,
na którą składają się: kwota 31.430,43 złotych należności głównej stwierdzona nakazem zapłaty w postępowaniu
nakazowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia
we W. z dnia 8 września 2017 roku sygn. akt I Nc 205/17 zaopatrzonym w dniu
1 grudnia 2017 roku w klauzulę wykonalności, kwota 2.983,74 złotych tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od
w/w należności głównej wyliczonych na dzień wniesienia pozwu, kwota 2.810 złotych tytułem kosztów procesu, kwota
i kwota 126 złotych tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności.

(bezsporne, a nadto dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia
we Wrocławiu z dnia 8 września 2017 roku sygn. akt
I Nc 205/17 – k. 30, a nadto w aktach egzekucyjnych Km 1135/17 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w
Mrągowie A. P.)

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego (...) sp. z o.o. z siedzibą
w C. wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko (...), (...) sp. jawna z siedzibą w M. oraz I. L.
i K. P. prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie A. P. pod sygnaturą akt Km
1135/17.

(dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji – k. 2 akt egzekucyjnych Km 1135/17 Komornika Sądowego przy Sądzie
Rejonowym w Mrągowie A. P.)

Prowadzone postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do zaspokojenia wierzyciela w jakiegokolwiek części.

(bezsporne, a nadto dowód: karta rozliczeniowa akt egzekucyjnych Km 1135/17 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie A. P., zeznania świadka I. L. – k. 112-113)

W dniu 12 kwietnia 2018 roku I. L. zawarła przed notariuszem A. N. umowę darowizny (Rep. A nr (...)), na podstawie której darowała na rzecz swojej córki N. L. udział 3/4 części w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej o powierzchni 0,1116 ha, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki (...), położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...).

(bezsporne, a nadto dowód: umowa darowizny z dnia 12 kwietnia 2018 roku – k. 33-37, wydruk KW – k. 25-29, dokumenty w aktach KW OL1M/00021466/8, zeznania świadka I. L. – k. 112-113)

W momencie zawierania umowy darowizny N. L. wiedziała ogólnie o problemach finansowych swojej matki I. L..

(dowód: przesłuchanie N. L. – k. 113-114)

Prawo własności w/w nieruchomości zostało uprzednio nabyte przez M. L. i I. L. ze środków pozyskanych z kredytu hipotecznego uzyskanego z (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W..

(bezsporne, a nadto dowód: umowa kredytu z dnia 10 czerwca 2008 roku – k. 71-75, wydruk KW – k. 25-29, dokumenty w aktach KW OL1M/00021466/8)

Obecnie raty kredytowe wynoszą około 3.000 złotych miesięcznie i są one spłacane regularnie przez N. L. z jej dochodów uzyskiwanych z prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

(dowód: przesłuchanie N. L. – k. 113-114)

Aktualna wartość prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej o powierzchni 0,1116 ha, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki (...), położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), wynosi 461.000 złotych.

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu (...) – k. 129-163)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 kc przesłankami skargi pauliańskiej są:

- 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli,
- 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Wskazane powyżej przesłanki spełnione być muszą łącznie, by móc skorzystać z przewidzianego w tym przepisie roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na wierzycielu. Ponadto powód musi również wykazać istnienie samej wierzytelności, której ochrony domaga się w ramach skargi pauliańskiej.

Zgodnie z § 2 powołanego przepisu z pokrzywdzeniem wierzycieli mamy do czynienia wówczas, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Przez niewypłacalność na tle art. 527 § 2 kc rozumie się aktualny brak możliwości wywiązania się dłużnika z zobowiązań finansowych, przy czym za niewypłacalnego może być uznany nawet taki dłużnik, którego aktywa majątkowe równoważą zobowiązania, ale

są niedostępne dla wierzyciela roszczeń pieniężnych (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 5 kwietnia 2013 roku sygn. akt I ACa 1250/12, publ. LEX nr 1312107). Pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub choćby odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku sygn. akt IV CKN 525/00, publ. LEX nr 53110; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004 roku sygn. akt II CK 367/03, publ. LEX nr 174173; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 lutego 2013 roku sygn. akt I ACa 1438/12, publ. LEX nr 1305972).

W realiach sprawy nie ulega wątpliwości, iż powódce przysługuje m.in. wobec I. L. wierzytelność w łącznej kwocie 37.350,17 złotych, która – pomimo trwającego od prawie dwóch lat postępowania egzekucyjnego – nie została zaspokojona w całości lub choćby w części.

Za niewątpliwie należy też uznać, że I. L. w czasie dokonywania skarżonej czynności, jak i w chwili obecnej, jest dłużnikiem niewypłacalnym, na co wskazują dokumenty pochodzące od komornika, a także fakt, że wierzyciel mimo prowadzonej egzekucji do chwili obecnej nie uzyskał zaspokojenia żądanego świadczenia. Pozwana w toku postępowania dowodowego nie wskazała przy tym żadnego majątku, z którego wierzyciel mógłby skutecznie prowadzić egzekucję.

Dlatego też, zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że dokonanie skarżonej czynności prawnej w postaci darowizny nieruchomości należącej do dłużniczki, przynajmniej tę niewypłacalność pogłębiło, a dłużniczka w dacie dokonywania darowizny (tj. w dniu 12 kwietnia 2018 roku) miała świadomość możliwości pokrzywdzenia wierzyciela. W tym czasie bowiem toczyło się już przeciwko niej postępowanie egzekucyjne wszczęte z wniosku wierzyciela w dniu 14 grudnia 2017 roku, a więc prawie pół roku przed zawarciem umowy darowizny.

Niezależnie od powyższego Sąd związany był w tym zakresie domniemaniem prawnym określonym w art. 529 kc, zgodnie z którym jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z wiedzą osoby trzeciej, która była stroną skarżonej umowy darowizny, tj. pozwanej N. L., dotyczącą stanu majątkowego dłużniczki i jej zadłużenia w stosunku do strony powodowej, to w ocenie Sądu powódka nie była zobowiązana wykazywać tej okoliczności, albowiem była ona objęta domniemaniem prawnym wskazanym w art. 528 kc, zgodnie z którym, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Nadto w trakcie przesłuchania stron pozwana wprost przyznała, że miała ogólną wiedzę o problemach finansowych swojej matki I. L. (vide: przesłuchanie N. L. – k. 113-114).

Nie zasługiwała na uwzględnienie w ocenie Sądu koncepcja forsowana przez stronę pozwaną, iż – z uwagi na skalę obciążenia hipotecznego przedmiotowej nieruchomości – w sprawie nie doszło do pokrzywdzenia wierzyciela. Po pierwsze bowiem, zgodnie z art. 527 § 2 kc czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności, a wybycie się jakiegokolwiek majątku niewątpliwie pogłębia stan niewypłacalności dłużnika. Po drugie, zgodnie

z przytaczanym już stanowiskiem judykatury już choćby tylko odwołanie zaspokojenia wierzyciela stanowi jego pokrzywdzenie w rozumieniu art. 527 kc. Po trzecie, wierzytelność objęta zabezpieczeniem hipotecznym nie jest wymagalna, gdyż jest regularnie spłacana przez pozwaną, wobec czego w aktualnym stanie faktycznym nie sposób zakładać jej natychmiastową wymagalność. Po czwarte zaś, hipoteka ustanowiona na nieruchomości zabezpiecza spłatę kredytu indeksowanego do (...), wobec czego nie można wykluczyć, iż faktyczna wysokość zadłużenia z tego tytułu jest znacznie niższa od zadeklarowanej przez bank.

Mając na uwadze przytoczone powyżej okoliczności Sąd uznał, iż w przedmiotowej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej z art. 527 § 1 i 2 kc, jak również z art. 528 i 529 kc i z tych też względów powództwo zostało uwzględnione, o czym orzeczono jak w punkcie I wyroku, precyzując jedynie wierzytelność, z której dochodzeniem związana jest bezskuteczność w/w czynności prawnej (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1995 roku sygn. akt III CZP 139/95, publ. OSNC 1996/1/17).

O kosztach procesu orzeczono – stosownie do jego wyniku – w oparciu o ogólną regułę z art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. w zw. z § 15 ust. 1 i § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 roku, poz. 256), zasądzając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.502 złote, w tym kwotę 3.600 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II wyroku). Pozostałymi kosztami procesu wykazanymi przez powódkę były opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.868 złotych oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw w łącznej kwocie 34 złote.

W punkcie III wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r. poz. 785 ze zm.) – w konsekwencji przyjętej reguły orzeczenia o kosztach procesu – Sąd nakazał ściąganie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych kwoty 1.515,47 złotych.

/-/ sędzia Krzysztof Polomski